

اشرف پروجودی فعال سیاسی اصلاح طلب:

نقدهای اصلاح طلبان جنبه هشدار دارد

برخی انتقادات اصلاح طلبان را بیشتر هشدار به دولت می‌دانند و معتقدند که بیش از نقد، به رئیس‌جمهور منتخب هشدار می‌دهند. اشرف پروجودی، فعال سیاسی اصلاح طلب و عضو شورای مرکزی حزب اتحاد ملت درباره این موضوع با هم‌میهن گفت‌وگو کرده که در زیر آمده است:

پزشکیان به دنبال انسجام و وحدت است اما در این شرایط که کابینه او مشخص نیست و حکم او به‌عنوان رئیس‌جمهور منتخب صادر نشده، انتقادات ریز و درشت چه جایگاهی دارد؟

به نظر من نقدی که اصلاح‌طلبان مطرح می‌کنند جنبه هشدار دارد و به دلیل نگرانی از آینده کشور است. آنها هشدار می‌دهند که انتخابات به‌گونه‌ای نباشد که دوباره رویه سابق ادامه پیدا کند. اما نقدی که اصولگراها دارند، بیشتر جنبه فرصت‌طلبی دارد و می‌خواهند که فرصت‌ها در کسب‌پست‌ها به آنها هم برسد.

برخی معتقدند که باید به دولت اجازه دهیم تا جای خود را تثبیت کند، پس از آن انتقاد کنیم. افراد دیگری هم معتقدند قبل از انتخاب کابینه باید نقد کرد تا اشتباهی صورت نگیرد. دولت چهاردهم چه زمانی باید مورد نقد قرار گیرد؟

انتخابات مانند کاشتن بذر است. اگر الان نقد و نگرانی‌های خود را بیان نکنیم به راحتی نمی‌توان افراد را جابه‌جا کرد. کما اینکه آقای رئیسی هم بعد از دو سال به نتیجه رسید که باید برخی از افراد کابینه خود را جابه‌جا کند و دست به تغییر زد. به همین دلیل است که می‌گویم این نقد جنبه تهدید ندارد، بلکه کسب‌فرصت و استفاده از ظرفیت‌هاست برای دادن هشدار به دولت.

آیا این نقدها زیر مجموعه مطالبه‌گری یا سهم‌خواهی هم‌قرار می‌گیرد؟

اصلاح‌طلبان سهم‌خواهی نمی‌کنند بلکه نگرانی خود را بروز می‌دهند و در واقع یک نوع جلوگیری از اتفاقات آینده است که می‌تواند دولت را به چالش بکشد. اما اصولگرایان عمدتاً سهم خود را از قدرت می‌خواهند، در حالی که دولت قبل هیچ‌وقت یک نیروی اصلاح‌طلب را به کار نگرفت و تنها جایی که از نیروهای قبلی استفاده شد سازمان «انرژی آتمی» بود.

اصلاح‌طلبان در کارگروه‌ها حضور دارند چرا این دغدغه‌های خود را آنگار اجرا نمی‌کنند و انتقادات خود را عمومی کردند؟

اصلاح‌طلبان بر این عقیده‌اند که اگر نقدی می‌کنند برای این است که اگر بعدها اتفاق ناگواری رخ داد مشکلات را عنوان کرده باشند. اصلاح‌طلبان برای اینکه نگرانی‌ها به سطح جامعه تسری پیدا کند و پزشک‌ها نیز به آن توجه کنند، دست به انتقاد می‌زنند. بسیاری معتقدند پزشک‌ها نتوانسته از مجموعه کسانی که مطرح هستند، انتخاب خوبی داشته باشد. اگرچه هنوز انتخابی صورت نگرفته است. سه مانع پیش روی آقای پزشک‌ها وجود دارد: اول، مداخلات و نظراتی که از سطوح بالاتر رخ می‌دهد. دوم، مطالبه مجلس و سوم، اشخاص هستند. اشخاص می‌توانند با دولت همراهی کنند. اما نیروهای سابق حذف و نیروهای جدید - که بیشتر به‌عنوان شاگردان مصباح مطرح هستند - به‌نهادهای مختلف اضافه شدند. در حقیقت این تفکر خود را در تمام نقاط تسری داده است. این جایی نگرانی و نقد دارد که باید آن را به سطح جامعه تسری داد و اگر نیاز به تغییر بود، بدون مشکل انجام شود. این نیروها وابسته به تفکر خاصی هستند که خطرناک است. حداقل انتقادات اصلاح‌طلبان این است که جامعه این تفکر را می‌شناسد، چون معلوم نیست که دولت چقدر در تغییر موفق خواهد شد.

هنوز کسی از سوی پزشک‌ها انتخاب نشده است. به نظر شما انتقاد در شرایطی که کابینه مشخص نشده، به قوت یا ضعف دولت می‌انجامد؟

این انتقادات بیشتر جنبه هشدار دارد و گرچه به عنوان تضعیف نمی‌توان از آن یاد کرد. نقدها در راستای آن است که پزشک‌ها بدانند که افراد وابسته به این تفکر چگونه دندان تیز کرده‌اند. یادمان باشد که شب آخر آقای قانعی انتخاب شد که با آقای جلیلی صحبت کند تا به نفع آقای قالیباف از انتخابات کنار برود. جلیلی بعد از آن جلسه گوتی خود را خاموش کرد و پاسخ هیچ‌کس را نداد. چون طرفداران این تفکر تصمیم گرفته بودند که جلیلی رئیس‌جمهور شود. این

تفکر - نه حاکمیت - بسیار خطرناک است.

عکس: خبرگزاری مهر

انتقاد از دولت تشکیل نشده

ارزیابی کارشناسان از حملات زود هنگام مخالفان و تردیدها و نقد‌های درونی حامیان پزشک‌ها

پریسا هاشمی
خبرنگار گروه سیاسی

مسعود پزشکیان به ریاست جمهوری نرسیده و هنوز از گزینه منتخب به‌مستقر تبدیل نشده که مورد حمله‌های پی‌در پی انتقادات قرار گرفت. خواسته او و تیم همراهش این بود که شرایط منتخب مردم این بار متفاوت باشد، چرا که او دست خود را به سوی تمام طیف‌های سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و مردمی دراز کرد تا دستش

ابوالفضل دلوری استاد علوم سیاسی مطرح کرد:

انتقادات آرمان‌گرایانه و احتمال تخطئه و تخریب

حکومت دولت مطرح می‌کنند. آیا فضای دموکراسی فقط نقد است؟

نوع آزادی وجود دارد؛ آزادی مثبت و آزادی منفی. آزادی منفی یعنی اینکه شما از هر قید و بندی آزاد باشید و در برخی از حوزه‌ها به این آزادی نیاز داریم. اما یک آزادی مثبت نیز وجود دارد. مهم این است که قرار است برای چه موضوعی از این دموکراسی استفاده شود، در دموکراسی هر دو تا آزادی وجود داشته باشد. نه آنکه صرفاً آزادی منفی را قبول و اعلام کنیم؛ «من آزاد انتقاد کنم». اما باید مشخص شود که با این انتقاد چه اتفاقی می‌افتد. انتقاد که تنها جنبه منفی ندارد، جنبه مثبت هم دارد. اینکه بگوییم پزشک‌ها برای اولین بار سازوکاری در پیش گرفته که نسبت به قبل یک درجه بهتر است، انتقاد مثبت محسوب می‌شود. در چند روز اخیر که این انتقادات را در گروه‌های مختلف می‌بینم از این سازوکار پزشک‌ها دفاع می‌کنم و می‌گویم یادتان رفته تا دوره قبل ریاست جمهوری اطلاع نداشتیم چه اتفاقی رخ می‌دهد؟ اما الان درباره تشکیل و فعالیت شورای راهبری و تصمیم‌گیری‌ها و جلسات کمیته‌های آن اطلاع‌رسانی می‌شود. کسی که انتقاد می‌کند باید متوجه این موضوع باشد، عقبه و روزه افرادی که در کمیته‌ها معرفی می‌شوند در شورای راهبری براساس اولویت‌های تعیین شده، بررسی می‌شود. اما هیچ‌یک از این بررسی‌ها برای رئیس‌جمهور الزامی ایجاد نمی‌کند. ممکن است رئیس‌جمهور افراد دیگری حتی خارج از لیست انتخاب کند. اشکال ندارد و حق این است اما رئیس‌جمهور می‌خواهد از این عقل جمعی و اطلاعاتی دیگران استفاده کند که بسیار بهتر از روش‌های قبل است. این همان آزادی مثبت است و بهتر است بعد از تشکیل کابینه دولت سراسر شکل‌های سیاسی و سیاست‌حزبی برویم تا یک حزب قدرتمند تشکیل شود تا این مسائل - انتخاب کابینه دولت - درون حزب به صورت سازمان‌یافته انجام شود. این روش منطقی و حرفه‌ای‌تر است. این روش انتقادی است. انتقاد یعنی ارزیابی نه تخطئه. ارزیابی جنبه منفی و مثبت است.

البته در این میان مسائل مربوط به کمیته‌ها و کارگروه‌ها و شوروی راهبری، دغدغه وجود احتمال زد و بند برای معرفی افراد نیز در این انتقادات مطرح شده است...

بی‌شک این دغدغه وجود دارد و امکان آن هم منتفی نیست. اما اگر رئیس‌جمهور در کمیته‌ها حضور داشته باشد این احتمال از بین می‌رود؟ مگر ایشان می‌توانند تمام سازوکارها را رصد کنند؟ یک کمیته ۲۰ نفر عضو دارد که از طیف‌های مختلف هستند. این ۲۰ نفر با یک نفر زد و بند می‌کنند؟ آنها با پروژه یا توطئه قبلی وارد کمیته‌ها شدند؟ ممکن است یکی از آنها فرصت‌طلب و دیگری نامناسب باشد اما افراد دیگری در این کمیته‌ها هستند که اقدامات این چند

نفر این وظیفه را به عهده گرفته‌اند. این یک قدم مثبت و رو به جلو است. البته ممکن است انتقاداتی هم وجود داشته باشد به‌عنوان مثال اینکه یک سنت غلط لابی‌وزد و بند وجود دارد، هشدار دهیم که حواس آقای رئیس‌جمهور باشد. با این انتقادات بجا و مفید حتی شورای راهبری ترمیم شد.

این انتقادات بوی سهم‌خواهی هم می‌دهد؟

بخشی از جوسازی‌ها ناشی از این است که افرادی در این فرصت ایجاد شده به دنبال تأثیرگذاری ارتش‌ها و منویات - نه منافع - خود هستند. آیا امکان این وجود دارد که به همه حق بدهند؟ همه خود را محق می‌دانند. در این میان اعلام کردند که سهمیه گروه‌های مختلف لحاظ شود و مفهوم «تبعیض مثبت» مطرح شده است. تبعیض مثبت مفهوم خوبی است اما به شرط آنکه معیارمند باشد نه آنکه فردی نالایق روی کار بیاید. تبعیض مثبت بدان معناست که افرادی با تخصص، توانایی، مهارت، تجربه و... در یک سطح هستند فرد یا گروهی را در اولویت قرار دهیم که تاکنون در حاشیه بوده است. این روش نه تنها منطقی بلکه اخلاقی هم هست. اما متأسفانه عده‌ای متوجه نیستند که ما تازه در حال تجربه این الگوها و روش‌ها هستیم و انتظار ایده‌آلیستی و بی‌عیب و نقص نباید داشت. اما اگر اشکالات آشکاری وجود دارد باید بیان شود. به‌عنوان مثال آقای کینان پیامی به رئیس‌جمهور داد که پیام دلسوزانه و دوستانه بود. او می‌گوید که شما عادت کردید اینطور زندگی کنید اما الان شما رئیس‌جمهور هستید و باید این عادت را کنار بگذارید. این انتقاد انقدر مشفقانه است که به دل می‌نشیند اما بعضی هنوز هیچ اتفاقی نیفتاده، می‌گویند: «داریم از دادن رای‌مان پشیمان می‌شویم. ببینید چه کسانی دور رئیس‌جمهور را گرفته‌اند».

این انتقادات می‌تواند باعث تضعیف یا پیشرفت دولت چهاردهمی شود که هنوز فعالیت خود را شروع نکرده است؟

قطعاً تأثیر منفی می‌گذارد. انتقادات بی‌جا موجب می‌شود که به تدریج سوءتفاهم و بدبینی ایجاد شود و انگیزه‌ها را هم کاهش می‌دهد. رئیس‌جمهور می‌گوید: «من هر کاری بکنم، عده‌ای ایراد می‌گیرند». این انتقادات مانند فردی است که نزدیک عید پارچه‌ای برده و خیاط گفت: «این را بدوز. اما انگویی چرخم خراب شده. تا عید نمی‌توانم بدوزم. سوزن چرخ شکست. یقه‌اش خراب شد... اصلاً پارچه را بده نمی‌خواهم بدوزی». در حالی که پارچه هنوز در دستش بود. در حال حاضر اینطور با پزشک‌ها رفتار می‌کنند. او هنوز کسی را انتخاب نکرده اما می‌گویند: «همان آدم‌های گذشته قرار است روی کار آیند».

از دموکراسی و تمرین دموکراسی صحبت می‌شود مسلماً انتقاد را به عنوان یکی از ابزار مردم در برابر

از نگاه بسیاری، حجم انتقادات به فعالیت مسعود پزشکیان به‌عنوان رئیس‌جمهور منتخب پیش از حضور در جایگاه رسمی و دست گرفتن سکان دولت چهاردهم بیش از انتظار است، در حالی که این دولت با شعار وحدت ملی به رقابت در انتخابات ریاست جمهوری پرداخت و به دنبال وفاق ملی است. ابوالفضل دلوری، استاد علوم سیاسی و عضو هیئت علمی دانشگاه علامه طباطبایی در گفت‌وگو با هم‌میهن موضوع انتقاد به دولتی که هنوز تشکیل نشده را بررسی کرد که در زیر آمده است.

برخی از اصلاح‌طلبان اعتقاد دارند که در هر شرایطی باید انتقاد کرد. در حالی که هنوز دولت تشکیل نشده و به نظر می‌رسد که پزشک‌ها در راه وحدت، نه خالص‌سازی، کشور و استفاده از تمام پتانسیل و ظرفیت‌های کشور و جریان‌های مختلف سیاسی حرکت می‌کنند، این انتقادها چه جایگاهی دارد؟

این دغدغه من هم هست که با توجه به تجربیات و فرهنگ موجود، چطور با دولتی که در حال شکل‌گیری است، وارد فرآیند نظارتی و انتقادی بشویم. برای مردم به‌ویژه افرادی که رای داده‌اند، انتظارات زیادی ایجاد شده است. واقعاً بسیاری از مردم انگیزه‌ای برای رای دادن نداشتند و امید زیادی به این دولت بستند. وقتی امید می‌بینند نگرانند که امیدشان ناامید شود. بنابراین ارائه شکل گرفته برای انتقاد و نظارت و به قول خودشان رصد کردن ریز و درشت رئیس‌جمهور و در آینده نزدیک هیئت دولت بی‌جان نیست. در مجموع این نظارت ضروری است و با توجه به شرایط قابل فهم است که مردم نگرانی خود را بیان کنند تا به مرزی نرسند که احساس بی‌فایده‌گی یا پشیمانی به آنها دست دهد. روحیه خوبی است که فعالان سیاسی، نجیگان، احزاب، گروه‌های مختلف و حتی مردم عادی که در انتخابات شرکت کردند اراده و رویکرد رصد، نقد و مراقبت از دولت را در پیش بگیرند. اما بحثی در انتقاد وجود دارد که انتقاد باید متناسب با مسئله باشد؛ از سوی دیگر زمان‌مندی درستی داشته باشد و در زمان درست مطرح شود. در حال حاضر طیف زیادی از انتقادات متوجه فرآیند رئیس‌جمهور برای شناسایی و انتخاب وزرا و معاونین است. ما ملت کم‌صبر و پرتوقعی هستیم و گاهی فراموش می‌کنیم که تا دیروز کجا بودیم و چه کار می‌کردیم و امروز که فرصتی پیش آمده دنبال مسائل آرمان‌گرایانه و به قول معروف کمال‌طلبانه هستیم تا هیچ عیب و ایرادی در کار وجود نداشته باشد. فراموش نکنیم که مثلاً تا دولت قبلی، دولت آقای روحانی و حتی دولت آقای خاتمی - که با آن شور و هیجان انتخاب شد - مردم کجای کار بودند؟ چه کسی اطلاع داشت که تیم دولت چگونه انتخاب می‌شود؟ تمام انتخابات‌ها به قول معروف در اطرافیان رئیس‌جمهور شکل می‌گرفت. آن زمان مردم نیز اعتراضی داشتند؟ کسی اصلاً انتقاد کرد که آقا چرا ما را مشارکت ندادید؟ در فرآیند شناسایی، معرفی و تعیین معیار و... مشارکت داشتند؟ حالا فردی آمده که با ایده خود یا شاید مشاورانش به دنبال آن است که این موضوع - انتخاب کابینه - را دموکراتیک‌تر کند و دامنه اطلاعات یا مشارکت افراد و گروه‌ها را در این انتخاب بیشتر کند. ما باید این ایده را قدر بدانیم. این روش کمال‌طلبی منفی یا بهتر است بگوییم توقعات بی‌جاست. توقع بی‌جایی زمانی که امکان نیست موضوعی مطرح شود. به خاطر داشته باشیم که در گذشته از دایره محدود خودشان کابینه را پیشنهاد می‌دادند در حالی که امروز ۵۰۰-۴۰۰